

Αναπλ. Καθηγήτρια Ν.-Χ. Μπανάκου-Καραγκούνη

Διάγραμμα του μαθήματος της Αισθητικής (ΦΣ 115)

Πρώτο μάθημα

Οι απαρχές της φιλοσοφίας της τέχνης. Η τέχνη ως αναπαράσταση της πραγματικότητας. *Ιλιάδος* Σ, 548: μια από τις πρώτες αναφορές που υποδηλώνουν (φιλοσοφικό) θαυμασμό μπροστά στην καλλιτεχνική αναπαράσταση της πραγματικότητας. ΠΛΑΤ. *Ιππίας μείζ.*: προσπάθεια ορισμού του ωραίου. ΠΛΑΤ. *Ίων*: η ποιητική «έμπνευση». ΠΛΑΤ. *Σοφιστής*: η διάκριση *φανταστικής* και *εικαστικής* τέχνης. ΠΛΑΤ. *Πολιτεία*: η τέχνη ως *μίμηση* των αισθητών και η καταδίκη της. ΠΛΑΤ. *Νόμοι*: το εγκώμιο της αιγυπτιακής τέχνης.

Σύνδεση της αναπαραστατικής τέχνης με τη γνώση και τη χαρά. Αποκατάσταση της «μίμησης». Η υπεροχή της ποίησης έναντι της ιστορίας.: ΑΡΙΣΤ. *Περί ποιητικής, Ρητορ., Φυσ. Β.*

Δεύτερο Και τρίτο μάθημα

Η *προβληματική* της αναπαράστασης στις απαρχές της νεωτερικότητας. Descartes, *Δεύτερος Στοχασμός. Διοπτρική*. Διαμόρφωση δύο αντίθετων ρευμάτων: η αισθητική του κλασικισμού και η αισθητική της λεπτότητας. Αντικειμενισμός και υποκειμενισμός. 17^{ος} αι.: Boileau, Bouhours. 18ος αι.: Batteux, Du Bos. 1750: *H Aesthetica* του Baumgarten. Η έννοια του γούστου. Γάλλοι αισθησιοκράτες εγκυκλοπαιδιστές, Οι εμπειριστικές θέσεις του D. Hume. Ανάλυση του δοκιμίου του "The Standard of Taste".

Τέταρτο μάθημα

Η διατύπωση της αντίθεσης των προαναφερθέντων δύο ρευμάτων με μορφή αντινομίας από τον Kant και η υπέρβασή της. Ορισμένες από τις βασικές παραγράφους της *Τρίτης Κριτικής* του.

Πέμπτο και έκτο μάθημα

Πώς αντιλαμβανόμαστε την καλλιτεχνική αναπαράσταση της πραγματικότητας; Η δυναμική και οι παρεμβάσεις της όρασης. Οι σχετικές θέσεις της μορφοκρατικής ψυχολογίας (Gestaltpsychologie/ R. Arnheim) και της φαινομενολογίας (Merleau-Ponty).

Έβδομο μάθημα

Δεν υπάρχει «αθώο μάτι»: Gombrich, Goodman. Για ποιους λόγους δεν είναι δυνατή η πιστή αναπαράσταση της πραγματικότητας.

Όγδοο μάθημα

Πώς επιτυγχάνεται η αναγνώριση του αναπαριστάμενου; Η γνωσιακή παράμετρος της αισθητικής εμπειρίας. Beardsley, Wollheim. Αντιπαράθεση Goodman/Gombrich περί της *ομοιότητας* ως παράγοντος αναγνώρισης του αναπαριστάμενου. Η ανακατασκευή της πραγματικότητας (Goodman).

Ένατο μάθημα

Μπορούμε μέσω της τέχνης να γνωρίσουμε την πραγματικότητα; Η οντολογική λειτουργία της τέχνης και οι απαρχές της. Ρομαντισμός, Heidegger, Merleau-Ponty.

Δέκατο μάθημα

Η ζωγραφική εικόνα ως δημιουργία πραγματικότητας: ζητήματα ύφους (style), μορφής και περιεχομένου, μέσων και συμβάσεων. Η αυτονομία των καλλιτεχνικών μορφών. Αναφορές στους Panofsky, Riegl, Worringer, Focillon, Valéry, Goodman κ.α. Διεύρυνση της έννοιας του ρεαλισμού.

Ενδέκατο μάθημα

Οι ανατροπές του καταστατικού της αναπαράστασης. Καλλιτεχνικές και κοινωνικο-πολιτικές αναζητήσεις. Τα ιστορικά κινήματα της πρωτοπορίας του μοντερνισμού: Cézanne, κυβισμός, αναπαραστατικός και αφαιρετικός εξπρεσιονισμός, υπερρεαλισμός, Dada. Αναφορές σε έργα, κείμενα και θέσεις των Cézanne, Kahnweiler, Metzinger, Gleizes, Kandinsky, Klee, Dali, Breton, Camus κ.ά.

Δωδέκατο μάθημα

Σύγχρονες καλλιτεχνικές εξελίξεις. Action painting, Pop Art, Happenings, Nouveau réalisme. Κατάργηση της ιεράρχησης μεταξύ τέχνης και Τέχνης και της διάκρισης μεταξύ τέχνης και ζωής. Αντικατάσταση του ερωτήματος «τι είναι τέχνη;» με το ερώτημα « πότε έχουμε τέχνη;». Ο ρόλος της θεωρίας και του "κόσμου της τέχνης» (Danto, Dickie).

Δέκατο τρίτο μάθημα

Περί των κριτηρίων της αισθητικής αξιολόγησης. Περί της πολιτισμικής στροφής και της πολιτισμικής συναίνεσης. Υπερασπιστές και πολέμιοι των μεταμοντέρνων τάσεων στην τέχνη (Schaeffer, Michaud, Jameson, Baudrillard).